

Những giải pháp đổi mới và nâng cao chất lượng đào tạo tại trường Đại học An Giang

Ths. Đoàn Hữu Lực*

Đồng bằng sông Cửu Long nhiều năm qua đã tỏ ra là khu vực năng động, sáng tạo trong sản xuất, kinh doanh cũng như xuất khẩu mang lại nhiều của cải vật chất và ngoại tệ cho đất nước. Tuy nhiên, lĩnh vực giáo dục đào tạo ĐBSCL vẫn còn bất cập và yếu kém do nhiều nguyên nhân, nhưng nổi trội hơn hết là sự đầu tư cho giáo dục đào tạo của ĐBSCL chưa tương xứng với tiềm năng và vị trí chiến lược của một khu vực vốn có truyền thống hào hùng đi đầu trong các phong trào bảo vệ và xây dựng đất nước. Sự yếu kém của nền giáo dục ĐBSCL thể hiện ở các chỉ tiêu phát triển ngành học, bậc học, quy mô giáo dục và đào tạo kể cả đào tạo đại học. Trong bối cảnh đó, tỉnh An Giang đã cố gắng khắc phục những khó khăn, vượt qua những thách thức hình thành trường Đại học An Giang, thực hiện những ước mơ và hoài bão của hàng triệu con tim, những người tâm huyết với sự nghiệp phát triển nguồn nhân lực, đào tạo nhân tài cho khu vực ĐBSCL trước hết là ba tỉnh An Giang, Kiên Giang và Đồng Tháp (ADK), có thể nói sự ra đời của trường Đại học An Giang là một định hướng đúng đắn phù hợp với xu thế hội nhập cũng như sự phát triển của khu vực và thế giới.

I. Thành tựu của trường Đại học An Giang

Sau 5 năm hoạt động trường Đại học An Giang đã phát triển khá nhanh về qui mô, ngành học, bậc học cùng các hoạt động nghiên cứu khoa học, đào tạo, phát triển cộng đồng. Hiện trường có 31 ngành đào tạo với gần 7.000 sinh viên đang theo học (chưa kể hệ không chính qui) ở các khoa Sư phạm, Nông nghiệp- Tài nguyên Thiên nhiên, Kinh tế- Quản trị Kinh doanh, Kỹ thuật-Công nghệ-Môi trường, Văn hóa - Nghệ thuật, đến nay đã có 2 đợt sinh viên tốt nghiệp đại học với trên 2.000 tân khoa. Trường cũng tự nâng cao trình độ, năng lực cho cán bộ giảng dạy và nghiên cứu bằng cách gởi đi đào tạo sau đại học trong và ngoài nước bình quân hàng năm từ 20-30 cán bộ, hiện trường có 4 tiến sĩ, 116 thạc sĩ và gần 400 kỹ sư và cử nhân. Hoạt động nghiên cứu khoa học khá sôi nổi, với 101 đề tài cấp trường đã và đang thực hiện, gần 300 công trình nghiên cứu do sinh viên thực hiện thông qua luận văn tốt nghiệp đã đem lại hiệu quả

thiết thực cho sản xuất-kinh doanh của Tỉnh, đồng thời bổ sung kiến thức mới cho giáo trình giảng dạy tại trường. Bên cạnh đó công tác đào tạo nguồn nhân lực cho tỉnh được thực hiện khá nhịp nhàng bởi các Trung tâm Nghiên cứu Khoa học Xã hội Nhân văn, Trung tâm Nghiên cứu-Phát triển Nông thôn, Trung tâm Ngoại ngữ, Trung tâm Tin học, Trung tâm Tạo nguồn Nhân lực Phát triển Cộng đồng. Thư viện được trang bị theo hướng tin học hóa, với trang web và báo sinh viên điện tử kịp thời phản ánh hoạt động của trường và giúp giảng viên, sinh viên có thể cập nhật, tra cứu các tư liệu khoa học kỹ thuật, giáo trình giảng dạy. Hợp tác quốc tế khá thành công, đã quan hệ với nhiều Trường đại học, Viện, Trung tâm nghiên cứu ở các nước trong khu vực và thế giới, qua đó đã tiếp nhận học bổng đào tạo sau đại học cho trên 20 cán bộ giảng dạy và nghiên cứu của trường, đồng thời tranh thủ mời các nhà khoa học, nhà nghiên cứu, giáo sư, giảng viên có uy tín trong và ngoài nước như Mỹ, Hà Lan, Thụy Điển, Nhật Bản, Thái Lan, Ixraen,... tổ chức các hội thảo khoa học, trao đổi học thuật hoặc phối hợp thực hiện các dự án, đề tài nghiên cứu khoa học... Hàng năm có trên 50 đoàn khách quốc tế đến thăm và làm việc, đặc biệt đội ngũ tình nguyện viên của các tổ chức phi chính phủ thường xuyên có mặt tại trường 9-10 người tham gia giảng dạy một số môn học như ngoại ngữ, tin học, kinh tế...

Đạt được những thành tích nêu trên thể hiện sự nỗ lực vượt bậc của tập thể cán bộ giảng viên nhà trường. Tuy nhiên, vẫn còn một số hạn chế cần khắc phục nhằm thực hiện tốt và có hiệu quả chỉ thị 40 của Ban Bí thư về xây dựng, củng cố đội ngũ giáo viên và cán bộ quản lý giáo dục cũng như chỉ thị 19 của UBND tỉnh An Giang về chống bệnh hình thức trong giáo dục nhằm nâng cao chất lượng dạy và học. Theo chúng tôi những hạn chế đó là:

- Trình độ và năng lực của đội ngũ giảng viên chưa đều, đa số cán bộ trẻ học hàm, học vị chưa cao từ đó chưa đủ chuẩn để tham gia giảng dạy, vì vậy vẫn còn nhiều môn học phải mời giảng. Một số giảng viên chưa chủ động xây dựng phong cách giảng dạy mới, chưa cập nhật giáo trình, chưa ứng dụng các công cụ hỗ trợ đặc biệt là các tiến bộ của tin học vào giảng dạy.

* Phó Hiệu trưởng. E-mail: dhluc@agu.edu.vn

- Phần lớn cán bộ làm công tác quản lý ở các phòng, khoa, trung tâm,... còn yếu về nghiệp vụ cũng như kiến thức quản lý hành chính, từ đó giải quyết công việc còn rườm rà, chưa đáp ứng nhu cầu phát triển nhanh của trường thậm chí một số khâu còn trì trệ làm ảnh hưởng việc đổi mới và cải cách hành chính trong nhà trường.

- Công tác nghiên cứu khoa học hầu hết thực hiện ở cấp trường, phạm vi ứng dụng của đề tài chưa rộng, chỉ một số ít đề tài ứng dụng ở cấp tỉnh và vùng ĐBSCL, mặt khác hoạt động NCKH giữa các khoa, các bộ môn, các trung tâm trong trường chưa đồng đều.

II. Giải pháp đổi mới và nâng cao chất lượng đào tạo tại trường đại học An Giang

Đổi mới và nâng cao chất lượng đào tạo trong các trường đại học là sự cần thiết và bức xúc của nước ta nhằm đủ điều kiện tham gia vào tiến trình hội nhập trong khu vực và thế giới. Trường đại học An Giang cũng tự xác định phải đổi mới và chọn cho mình một hướng đi sao cho vừa mang tính thực tiễn, hiệu quả vừa không bị lạc hậu so với một số trường đại học trong khu vực và các nước lân cận. Muốn vậy phải chọn khâu đột phá, chọn lĩnh vực ưu tiên phù hợp với phát triển kinh tế xã hội của khu vực AĐK và vùng ĐBSCL. Do vậy trong những năm tới cần thực hiện một số giải pháp trọng tâm sau:

1. Chuẩn hóa đội ngũ giảng dạy, nghiên cứu

Đây là việc làm cấp bách và thường xuyên nhằm làm cho giảng viên của trường vừa đủ về số lượng, vừa có trình độ chuyên môn cao, phong cách giảng dạy tiên tiến, phẩm chất đạo đức và lương tâm nghề nghiệp. Do vậy phải xây dựng cụ thể kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng cho các giảng viên của từng khoa, từng bộ môn, trung tâm... đồng thời chủ động chọn và gửi đi đào tạo sau đại học tại các cơ sở giáo dục trong và ngoài nước. Phần đầu đến năm 2010 có ít nhất 50% cán bộ, giảng viên có trình độ từ Thạc sĩ trở lên. Bên cạnh tổ chức các lớp bồi dưỡng ngắn hạn giúp tất cả giảng viên sử dụng thành thạo tin học, các công cụ hỗ trợ giảng dạy, phần đầu tự học ngoại ngữ đủ trình độ giao tiếp với các chuyên gia và tự lực nghiên cứu tài liệu giảng dạy, xem đây là một trong những tiêu chí bắt buộc của một giảng viên tại trường đại học An Giang. Song song đó mạnh dạn sàng lọc, cho ngưng giảng dạy và chuyển công tác khác đối với những giảng viên chưa có bằng Thạc sĩ nhưng không còn khả năng nâng cao trình độ. Đổi mới quy trình xét tuyển cán bộ về công tác tại trường theo hướng ưu tiên cho những sinh viên học hệ chính qui tốt nghiệp loại giỏi, xuất sắc và những người có bằng cấp sau đại học. Giảm mạnh biên

chế ở các phòng ban tăng cường thu nhận cán bộ nghiên cứu và giảng dạy.

2. Nâng cao năng lực cán bộ quản lý, đẩy mạnh cải cách hành chính trong nhà trường

Vai trò cán bộ quản lý rất quan trọng trong tiến trình đổi mới và nâng cao chất lượng đào tạo của trường, có thể nói rằng đội ngũ cán bộ quản lý là nhân tố quyết định sự thành công của việc đổi mới và nâng cao chất lượng đào tạo. Chính vì vậy, ngoài kiến thức chuyên môn phải bồi dưỡng, nâng cao năng lực cho người làm công tác quản lý trong trường đại học về chính trị, về kiến thức quản lý nhà nước và quản lý hành chính với một trình độ nhất định. Hàng năm chọn 10-15% cán bộ quản lý ở các phòng, khoa, bộ môn, trung tâm trực thuộc trường gửi bồi dưỡng về quản lý giáo dục, quản lý hành chính, chính trị... Mặt khác, trong khâu chọn lựa cán bộ lưu ý đề bạt những người có tâm huyết, tư duy sáng tạo dám sửa sai và sẵn sàng đấu tranh chống tư tưởng lạc hậu, chống những cách làm cũ kỹ chạy theo lối mòn, sợ khó... Bên cạnh đó lãnh đạo nhà trường mạnh dạn phân cấp và giao trách nhiệm cho các phòng, khoa, bộ môn trực thuộc... giải quyết một số khâu trong công tác hành chính để vừa giảm nhẹ giải quyết sự việc, sự vụ của Ban Giám hiệu vừa thực hiện nhanh gọn, hiệu quả công tác hành chính có liên quan đến cán bộ và sinh viên trong toàn trường. Bổ sung và hoàn chỉnh quy chế hoạt động, quy chế chi tiêu nội bộ và xây dựng lộ trình thực hiện tự chủ về biên chế, tự chủ về kinh phí hoạt động thường xuyên và đẩy mạnh thực hiện nghị định 10 của chính phủ đối với cơ quan sự nghiệp như trường Đại học An Giang.

3. Đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát huy vai trò của người học và phát huy lợi thế của các phương tiện dạy học hiện đại

Thực tế cho thấy sinh viên của các trường đại học ở Việt Nam sau khi tốt nghiệp khó tìm việc làm bởi lẽ các cử nhân, kỹ sư của ta có kỹ năng thực hành rất kém, do thiết kế chương trình quá nặng về lý thuyết. Thật vậy, một cuộc khảo sát tại TP.HCM đối với sinh viên công nghệ thông tin đã thu thập ý kiến của 123 doanh nghiệp, 11 trường đại học, 3 trường cao đẳng, 9 trung tâm đào tạo hợp tác quốc tế cho thấy sinh viên mới ra trường có 8 điểm hạn chế khiến cho các doanh nghiệp chưa hài lòng khi tuyển dụng đó là thiếu kinh nghiệm thực tiễn, thiếu kiến thức chuyên ngành, không biết làm việc theo nhóm, trình độ ngoại ngữ kém, kỹ năng làm việc kém, không biết cách trình bày-diễn đạt, không tự tin trong công việc, không đam mê công việc. TSKH Bùi Mạnh Nhị-Hiệu trưởng trường Đại học Sư phạm TP.HCM nói:”

Hiện nay môn Giáo dục chính trị có số giờ học quá lớn, trong 4 năm sinh viên phải học 26 đơn vị học trình. Thật ra ta có thể dạy chính trị từ thực tế chứ không phải chỉ bằng bài giảng, trong khi số giờ cho ngoại ngữ thì quá ít”. Từ những thực tế đó trường Đại học An Giang quyết tâm đổi mới phương pháp giảng dạy, cải tiến chương trình dạy và học, bằng việc áp dụng chương trình đào tạo liên thông, trang bị và hoàn chỉnh thư viện điện tử, sử dụng giáo án điện tử, xây dựng trang web, đưa các giáo trình từng môn học lên mạng Internet của Trường, tăng thời lượng thực tập và thực hành thí nghiệm, làm cho cả thầy và trò hứng thú trong nghiên cứu, học tập trong đó người thầy giữ vai trò định hướng, cung cấp tư liệu nghiên cứu, chính bản thân sinh viên phát huy tư duy độc lập sáng tạo, chủ động học tập của mình thông qua tra cứu tại thư viện, tham dự các hội thảo khoa học, học thuật và thậm chí tranh luận với bạn bè về các chuyên đề nghiên cứu, kiến thức được thầy truyền đạt. Chọn khoa Sư phạm để tiến hành đổi mới phương pháp giảng dạy và lấy thực tập dạy học có ứng dụng công cụ và phần mềm tin học vào giảng dạy làm khâu đột phá, đồng thời thực tập dạy học phải liên kết cụ thể với từng trường phổ thông dưới sự hướng dẫn, theo dõi sát sao của giảng viên nhà trường, của thầy cô tại các trường gửi sinh viên đến thực tập, không khoán trắng cho sinh viên và các thầy cô ở cơ sở. Trang bị thêm các phòng thực tập dạy học tại trường giúp cho sinh viên có đủ điều kiện luyện tập phương pháp dạy mới. Song song với đổi mới phương pháp giảng dạy, xây dựng cơ chế đẩy mạnh công tác nghiên cứu khoa học, hội thảo, báo cáo chuyên đề khoa học trong toàn trường từ cán bộ, giảng viên cho đến sinh viên, xem công tác nghiên cứu khoa học là tiêu chí thi đua xét khen thưởng, đề bạt...

Một vấn đề rất quan trọng đó là khảo sát, thu thập thông tin về năng lực làm việc, chất lượng công tác của sinh viên sau khi ra trường về công tác tại các địa phương và các cơ sở sản xuất nhằm đánh giá chất lượng đào tạo của trường, trên cơ sở đó rút ra những kinh nghiệm để cải tiến phương pháp giảng dạy cũng như việc điều chỉnh chương trình hoặc điều chỉnh một số môn học sao cho phù hợp với thực tiễn sản xuất ở các địa phương và các doanh nghiệp.

4. Mở rộng quan hệ hợp tác quốc tế, giao lưu với các cơ sở giáo dục đào tạo trong khu vực và quốc tế

Xây dựng cụ thể chương trình hợp tác và kế hoạch giao lưu với các viện nghiên cứu, các trường

đại học, các cơ sở đào tạo các nước trong khu vực và thế giới nhằm tạo cơ hội thuận lợi nhất để đổi mới và nâng cao chất lượng đào tạo của trường đại học An Giang. Tập trung phối hợp thực hiện các dự án khoa học với các tổ chức quốc tế là cách làm thiết thực nhất để tranh thủ các nguồn tài trợ, tranh thủ trang thiết bị... đồng thời tăng cơ hội tiếp xúc qua đó nâng cao năng lực cho cán bộ nghiên cứu và giảng dạy. Tiến tới Trường sẽ xây dựng kế hoạch trình lãnh đạo Tỉnh mời cán bộ giảng dạy là người nước ngoài đến từ các trường hoặc trung tâm nghiên cứu có uy tín về giảng dạy chính qui tại trường và mạnh dạn mời họ tham gia lãnh đạo một số bộ môn, khoa và trung tâm... tạo điều kiện tiếp cận phong cách làm việc và nâng cao năng lực cho cán bộ giảng dạy, nghiên cứu và quản lý tại trường. Ngoài ra, nhà trường chủ động liên kết với các viện, trung tâm nghiên cứu, doanh nghiệp, cơ sở sản xuất vùng ĐBSCL và cả nước nhằm gửi cán bộ và sinh viên tham quan, khảo sát thực tế, thực tập tốt nghiệp, hoặc phối hợp nghiên cứu, thể hiện phương châm gắn công tác đào tạo với nghiên cứu khoa học và thực tiễn sản xuất giúp cho sinh viên tự tin, có kinh nghiệm và biết làm việc sau khi được tuyển dụng.

5. Tập trung nâng cấp cải tạo cơ sở vật chất phù hợp với chương trình đổi mới giáo dục đào tạo đại học của trường ĐHAG

Cơ sở vật chất như trang thiết bị, phòng thí nghiệm, thư viện điện tử, công cụ hỗ trợ giảng dạy, trạm trại thí nghiệm... là phương tiện tối thiểu không thể thiếu được trong một trường đại học. Do vậy, Trường sẽ đẩy mạnh thực hiện tiết kiệm giảm các chi tiêu không cần thiết, ưu tiên dành kinh phí trang bị máy vi tính, LCD, Overhead, xây dựng trang Web... phục vụ cho việc nghiên cứu, giảng dạy và học tập. Trong tình hình kinh phí dành cho đào tạo còn khiêm tốn, tăng cường kêu gọi sự tài trợ của các tổ chức quốc tế, tổ chức phi chính phủ, các nhà đầu tư trong nước hợp tác xây dựng ký túc xá cho sinh viên, căn-tin, bãi giữ xe, bệnh xá sinh viên, khu vui chơi giải trí thể dục thể thao như hồ bơi, bóng bàn, bóng đá cầu lông... vừa giúp nâng cao thể lực vừa khai thác dịch vụ trên 10.000 sinh viên, cán bộ đang học tập và giảng dạy tại trường.

Tóm lại, đổi mới giáo dục đại học Việt Nam từ nay đến 2010 là nhu cầu tất yếu khách quan, chính là cuộc cách mạng lớn trong hệ thống giáo dục cả nước, trường đại học An Giang sẽ tham gia mạnh mẽ công cuộc cách mạng này thông qua những giải pháp cải cách, đổi mới nêu trên nhằm nâng cao năng lực đào tạo khẳng định uy tín và “thương hiệu” của trường từng bước tham gia hội nhập với khu vực và quốc tế. □